

Detentie, terugkeer en privacy

Rapport van de Taskforce Gegevensverwerking Detentie en Terugkeer

Versie 1.0 van 20 oktober 2016

Opgesteld in opdracht van de Taskforce Gegevensverwerking Detentie en Terugkeer

Privacy Management Partners
dr. J.A.G. Versmissen, CIPP/E
H.G. de Goeij MSc, CIPM

Versie 1.0 van 20 oktober 2016

© Privacy Management Partners 2016

Privacy Management Partners biedt praktische oplossingen voor behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking in overeenstemming met de wet. Daarbij houden wij ook rekening met de organisatiebelangen van onze klanten.

www.pmpartners.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Lijst van afkortingen	3
1. Inleiding	4
1.1 Detentie en terugkeer	4
1.2 Aanleiding voor het onderzoek	4
1.3 Opdracht.....	5
1.4 Vraagstelling	5
2. Achtergrond	7
2.1 Visie op re-integratie	7
2.2 Rollen en verantwoordelijkheden	8
3. Analyse	9
3.1 Informatie-inwinning.....	9
3.2 Betrokkenen, rollen en acties	9
3.2.1 Rolverdeling.....	9
3.2.1.1 Invulling rol gemeente	10
3.2.1.2 Invulling rol PI	11
3.2.2 Activiteiten	11
3.2.3 Gegevensverwerkingen	12
3.2.4 Medewerking gedetineerde	13
3.2.4.1 Typen gegevensverwerkingen	14
3.2.5 Procesbeschrijving	14
3.2.6 Overzicht van activiteiten en verwerkingen.....	14
3.3 Privacy.....	14
3.3.1 Grondslag voor gegevensverwerking	15
3.3.1.1 Opgelegde re-integratiebegeleiding/gegevensverwerking	15
3.3.1.2 Vrijwillige re-integratiebegeleiding: overeenkomst of toestemming	16
3.3.2 Overige privacyaspecten	17
3.3.3 Wettelijk kader voor detentiemeldingen	18
3.4 Knelpunten	19
3.5 Conclusie	19
4. Oplossingsrichtingen	21
4.1 Korte termijn	21
4.1.1 Algemeen.....	21
4.1.2 Overeenkomst	21
4.1.3 Toestemming.....	22
4.1.4 Besluit, regeling of verordening	22
4.1.5 Publiekrechtelijke taken	23
4.1.6 Opgelegde aanpak Justitie/OM	23
4.1.7 Taakverdeling gemeente en DJI/PI.....	24
4.2 Lange termijn	24
4.3 Te nemen stappen.....	26

4.3.1	Korte termijn	26
4.3.2	Lange termijn.....	27
5.	Verwijzingen	28
Bijlage 1	Doorlichten en herstructureren werkprocessen.....	29
	Werkwijze bij gemeentelijke processen	29
	Werkwijze bij processen PI.....	29
Bijlage 2	Gegevensverwerking en activiteiten re-integratie	31
	Toelichting overzicht.....	31
	Procesbeschrijving	31
	Gegevensverwerkingen en activiteiten	32

Lijst van afkortingen

art.	(wets)artikel
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Bjsg	Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens
BSN	Burger Service Nummer
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DPAN	Digitaal Platform Aansluiting Nazorg
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
ID	Identiteitsbewijs
OM	Openbaar Ministerie
PI	Penitentiaire Inrichting
RIC	Re-integratiecentrum
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wjsg	Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

1. Inleiding

Dit rapport bevat de uitkomsten van een onderzoek naar gegevensverwerking in het kader van re-integratie van (ex-)gedetineerden.

1.1 Detentie en terugkeer

Detentie vervult verschillende functies. Zij dient in de eerste plaats ter vergelding van de gepleegde misdaad. De gedetineerde krijgt een duidelijk signaal dat de samenleving niet accepteert dat wetten en regels zijn overtreden en dat daar dus consequenties aan verbonden worden, de samenleving krijgt het signaal dat de staat optreedt tegen onrechtmatig handelen. Daarnaast heeft detentie een preventieve functie. In directe zin omdat een veroordeelde tijdens detentie geen delicten kan plegen (incapacitatie-effect), maar ook omdat tijdens detentie regelmaat, begeleiding en het aanleren van praktische vaardigheden worden aangeboden. Deze kunnen re-integratie in de samenleving bespoedigen en daarmee de kans op recidive verminderen. Verder biedt detentie een uitgelezen kans voor de overheid om doelgroepen met een verhoogd recidiverisico gericht te benaderen.

1.2 Aanleiding voor het onderzoek

In 2014 is door de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de VNG het Convenant *Richting aan Re-integratie* overeengekomen (hierna; het Convenant).¹ Samenwerking tussen met name de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en gemeenten is hiervoor noodzakelijk. Re-integratie wordt uitgewerkt in vijf basisvoorwaarden (ook wel ‘leefgebieden’ genoemd) die op orde moeten zijn om een goede kans op re-integratie te maken. Het gaat om het hebben van een identiteitsbewijs, van onderdak en van inkomen en werk of dagbesteding, het aanpakken van schulden en continuïteit van zorg. Op deze aandachtsgebieden worden faciliterende en begeleidende taken uitgevoerd door DJI en gemeenten. Uitgangspunten van het convenant zijn dat de (ex-)gedetineerde zelf verantwoordelijk is voor zijn re-integratie, en dat de penitentiaire inrichting en de gemeente waarin de gedetineerde terugkeert of zich vestigt zorgdragen voor ondersteuning daarvan tijdens zijn detentie.

Inmiddels is gebleken dat het Convenant onvoldoende juridische basis biedt voor het verwerken van persoonsgegevens. Om re-integratiebegeleiding effectief te kunnen uitvoeren zijn meerdere organisaties betrokken. Uitwisseling van (persoons)gegevens is hiervoor noodzakelijk, maar de hiervoor geldende regels zijn vaak sectoraal bepaald of onvoldoende specifiek en bieden daardoor onvoldoende duidelijkheid en zekerheid over de mogelijkheden voor deze uitwisseling. Daar komt bij dat de in het convenant afgesproken taakverdeling tussen PI's en gemeenten onvoldoende het belang onderkent van gemeentelijke begeleiding en ondersteuning tijdens detentie. Alhoewel er wordt gesproken over een gezamenlijke verantwoordelijkheid, lijkt in het convenant een onderscheid gemaakt te worden tussen de verantwoordelijkheid van DJI tijdens detentie en de verantwoordelijkheid van gemeenten na detentie. Dit onderscheid wordt soms als verwarrend en onvoldoende werkbaar ervaren. In de praktijk blijkt ook de aanpak van gemeenten bij de re-integratie van burgers zeer verschillend te zijn.

¹ *Richting aan Re-integratie*. Convenant Re-integratie van (ex-)gedetineerden, 2014.

Begin 2015 is er op initiatief van een aantal grote gemeenten en het ministerie van SZW een Taskforce in het leven geroepen met als doel om meer duidelijkheid te scheppen rond de samenwerking en gegevensverwerking bij re-integratie van (ex-)gedetineerden. Bij de gegevensuitwisseling betrokken partijen, zoals DJI en het Inlichtingenbureau, zijn gevraagd aan de Taskforce deel te nemen. De Taskforce, sinds 2016 onder de naam ‘Taskforce Gegevensverwerking Detentie en Terugkeer’, heeft Privacy Management Partners gevraagd de beschreven problematiek te onderzoeken en te beschrijven in samenwerking met de Taskforce.

Het doel van het onderzoek is te komen tot een door alle deelnemers gedragen advies om de uitvoering van de in het Convenant overeengekomen aanpak te realiseren. Dit advies betreft zowel de afstemming van de werkprocessen als de inventarisatie van hiervoor noodzakelijke aanpassing van regelgeving. Derhalve heeft het advies zowel betrekking op de bestendige werkwijze voor de lange termijn, met hiervoor noodzakelijke aanpassing van regelgeving, als de aanpak op korte termijn binnen de huidige organisatorische en juridische kaders.

1.3 Opdracht

De opdracht van de Taskforce kan als volgt worden samengevat:

“Maak concreet waar re-integratieondersteuning en -begeleiding voor gedetineerden spaak loopt als gevolg van privacywetgeving, beschrijf een ideaaltypisch proces, maar ga ook in op een suboptimaal proces dat op korte termijn uitvoerbaar is voor betrokken partijen. Hiervoor is het nodig dat doelstellingen, taken, werkprocessen en gegevensverwerkingen van DJI en van gemeenten worden beschreven. Deze beschrijving geeft DJI en gemeenten een beeld van de mogelijkheden en beperkingen die uit bestaande wetgeving voortvloeien, en het verschaft de ministeries van VenJ en SZW een nader inzicht dat nodig is voor een evaluatie van het functioneren van bestaande wetgeving en onderlinge afspraken rond gegevensverwerking bij detentie en terugkeer.”

1.4 Vraagstelling

De opdracht van de taskforce is nader uitgewerkt en geconcretiseerd tot onderstaande vraagstelling:

1. Taak en taakopvatting
 - a. Hoe zien gemeenten en DJI hun rol?
 - b. Wat is de inhoud van de re-integratietaken?
 - c. Waaruit bestaat de regierol?
2. Gegevensverwerking
 - Welke informatie is voor het uitoefenen van die taken noodzakelijk?
3. Wat zijn de consequenties van wetgeving voor benodigde gegevensuitwisseling?
 - a. Voor het functioneren van afzonderlijke re-integratietaken;
 - b. voor de invulling van de centrale gemeentelijke regiefunctie;
4. Beschrijf concreet een voor alle betrokken partijen herkenbare aanpak. Maar daarbij onderscheid tussen:
 - a. korte termijn: binnen bestaande wettelijke kaders;
 - b. lange termijn: binnen aankomende of nog te scheppen wettelijke kaders.

Deze vraagstelling is geformuleerd tegen de achtergrond van de in het convenant geformuleerde re-integratiedefinitie. Re-integratie wordt daar uitgewerkt in de genoemde vijf basisvoorwaarden. Er is gaandeweg echter een bredere behoefte gebleken bij gemeenten t.a.v. de benadering van (ex-)gedetineerden, waarbij door middel van een gerichte aanpak bepaalde doelgroepen worden benaderd, die onder meer kunnen bestaan uit (ex-)gedetineerden. Hoewel deze doelgroepen in de praktijk veelal een behandeling ontvangen die is gericht op het voorkomen van terugvalgedrag en daarmee het vergroten van de kans op maatschappelijke deelname van de betrokkene, dient deze gerichte benadering een breder maatschappelijk belang dat uitstijgt boven het individuele belang van de (ex)gedetineerde. De in dit rapport geschetste oplossingsrichtingen betreffen daarmee naast sec re-integratie ook juridische inbedding van gerichte aanpakken, die dit breder maatschappelijk doel dienen.

2. Achtergrond

2.1 Visie op re-integratie

Voor een goede duiding en prioritering van de re-integratieondersteuning en de taken die daarbij horen is van belang wat de onderliggende visie is. Deze visie is voor het laatst vastgelegd in het – in 1.2 genoemde - Convenant *Richting aan Re-integratie* uit 2014. Sinds 2007 worden gezamenlijke afspraken rond re-integratie van (ex)gedetineerden in een samenwerkingsovereenkomst vastgelegd. Met regelmaat is dit document bijgewerkt op basis van ontwikkelingen of nieuwe inzichten. In het Convenant wordt de primaire eigen verantwoordelijkheid van de gedetineerde voor zijn re-integratie meer dan voorheen benadrukt, waarbij gerefereerd wordt aan de kabinetsvisie op de participatiesamenleving. Er ligt een sterkere nadruk op het aanspreken van de eigen mogelijkheden van de gedetineerde burger, door een accentverschuiving van het uit diens handen nemen van zaken naar het faciliteren hiervan, voor zover de gedetineerde hiertoe in staat is. Het Convenant richt zich verder op de uitwerking van de vijf basisvoorwaarden; het hebben van een identiteitsbewijs, van onderdak en van inkomen en werk of dagbesteding, het aanpakken van schulden en continuïteit van zorg. In een handreiking bij het Convenant worden de bijbehorende acties en faciliteiten nader beschreven. Dit rapport focust zich op deze vijf basisvoorwaarden.

De aan het Convenant ten grondslag liggende visie blijkt onder meer uit de volgende citaten:

“Overwegende dat:

- 1. Een goede re-integratie van (ex-) gedetineerden een voorwaarde is om de recidive terug te dringen. Ongeveer 30.000 maal per jaar keren burgers na verblijf in detentie terug naar de maatschappij. Velen van hen hebben één of meer problemen die een risico vormen voor recidive.*
- 2. De (ex-) gedetineerde primair verantwoordelijk is voor zijn re-integratie. Het Gevangeniswezen is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de gedetineerde bij zijn re-integratie. De gemeenten zijn dat ná detentie. Komen partijen het volgende overeen: ...”*
(waarna een beschrijving volgt van de doelen ten aanzien van de vijf basisvoorwaarden).

Citaat uit ‘Richting aan re-integratie: In de praktijk’ (Handreiking convenant re-integratie van (ex-)gedetineerden, 2014):

“Het Gevangeniswezen en gemeenten beschouwen het leven voor, tijdens en na detentie als een continuüm. Deze levensloopbenadering maakt een verbinding tussen verleden, heden en toekomst. Detentie is een fase in het leven van de gedetineerden; interventies tijdens detentie die gericht zijn op re-integratie sluiten zoveel mogelijk aan op de (zorg)activiteiten en dienstverlening voor en na detentie. Samenwerking met ketenpartners is dan ook cruciaal. Vanuit een netwerk benadering, waarbij partijen in iedere fase betrokken blijven en samenwerken, vormt zich een netwerk van organisaties. Deze organisaties zijn tijdens en na detentie bezig met een geslaagde terugkeer van elke gedetineerde in de samenleving én met het terugdringen van recidive.”

De laatste jaren is, met name vanwege de invoering van de decentralisaties door overdracht van taken in het sociale en gezondheidsdomein aan gemeenten, er meer nadruk gekomen op de rol van betrokkene zelf bij het formuleren van de hulpvraag, en tegelijkertijd op de ondersteunende en coördinerende rol die de gemeente hierbij kan vervullen als er multiproblematiek aan de orde is. Voor de aard van de hiervoor noodzakelijke (persoons)gegevens en de uitwisseling hiervan bij re-integratie van (ex-)gedetineerden met multiproblematiek heeft dit gevolgen, die in het verleden nog onvoldoende zijn onderkend.

2.2 Rollen en verantwoordelijkheden

De levensloopbenadering scherpt de noodzaak van gezamenlijke aanpak tussen PI en gemeente van de re-integratie aan. Dat is ook de essentie van de convenantsaanpak. Na afloop van de detentie onderhouden gemeenten met de meeste ex-gedetineerden geen specifieke contacten in het kader van de re-integratie. De gemeentelijke verantwoordelijkheid na detentie, waarnaar het Convenant verwijst, blijkt dan gelijk te zijn aan de verantwoordelijkheid die de gemeente voor iedere andere burger heeft. Detentie geeft gemeenten echter de mogelijkheid om een moeilijke groep burgers te bereiken en zo de kans op re-integratie en participatie in de samenleving te vergroten, en het risico voor recidive en maatschappelijke overlast te beperken. Vandaar dat de gemeente, hoewel zij doorgaans geen specifieke op (ex-)gedetineerden gerichte activiteiten ontplooit, juist tijdens detentie stuurt op resultaten van re-integratiebegeleiding en zich daarnaast inspent om lopende maatschappelijke trajecten in samenwerking met ketenpartners na en eventueel tijdens detentie voort te zetten (‘levensloopbenadering’). De doelen die de gemeente hierbij nastreeft zijn breder dan alleen re-integratiebegeleiding zoals het Convenant die omschrijft. Het gevolg hiervan is dat verantwoordelijkheden die in het Convenant afzonderlijk aan Gevangeniswezen danwel gemeente zijn toegewezen, in de praktijk veel meer verweven zijn geraakt.

Aldus is de gemeente een belangrijke coördinerende rol gaan spelen bij de re-integratieondersteuning. Deze rolopvatting heeft naast een doelmatige ook een pragmatische kant. De gemeente heeft namelijk rechtstreekse contacten met de betrokkenen dan wel met de benodigde (interne of externe) ketenpartners. De betreffende (regionale) PI kan tijdens detentie die contacten in veel gevallen niet of niet in dezelfde mate onderhouden en is hierop ook niet (voldoende) toegerust. Daarnaast kunnen er bij gemeenten specifieke lokale afspraken of voorzieningen zijn waarvan de PI niet op de hoogte is.

De conclusie is dat in de praktijk de gemeente een belangrijke regiefunctie heeft gekregen, ook tijdens detentie, waarbij zij ondersteund wordt door de PI. Deze regiefunctie betreft ook de verwerking van gegevens die nodig zijn voor een succesvol re-integratietraject. Anders dan de PI heeft de gemeente geen wettelijke taakopdracht die specifiek gericht is op de verwerking van (persoons)gegevens in het kader van re-integratieondersteuning.

3. Analyse

3.1 Informatie-inwinning

Het Convenant geldt als leidraad voor de taakuitvoering rond re-integratie. Gemeenten hebben hieraan op eigen wijze vorm te geven. De gegevensuitwisselingen die horen bij de re-integratiebegeleiding hebben zij globaal in stroomschema's weergegeven. Op basis van deze en andere aangeleverde informatie, en nadere gesprekken, is een overzicht van de gegevensverwerkingen opgesteld (bijlage 1). Hiervoor was informatie beschikbaar van de in de taskforce deelnemende gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Tilburg en Utrecht).

In een workshop bij de gemeente Rotterdam met bij de re-integratieaanpak betrokken medewerkers en een bezoek aan de PI en daarbinnen het Re-integratie centrum (RIC) in Nieuwegein, is de situatie nader geanalyseerd. Volgens de stroomschema's worden gedetineerden op alle taakgebieden bij de binnenkomst in de PI door middel van systeemraadplegingen en intakegesprekken gescreend, conform de procedure die is beschreven in de handreiking bij het Convenant. Onder invloed van publieke discussie over het gebruik van SUWInet en andere 'breedband' informatiesystemen hebben veel gemeenten hun gegevensuitwisselingen en verwerkingen echter flink aan banden gelegd. Dit beeld is desgevraagd bevestigd door de gemeenten Utrecht en Tilburg (bij Amsterdam was van verminderde gegevensverwerking reeds sprake). Los van deze begrenzings aan de gegevensuitwisseling werd ook genoemd dat intakegesprekken en ondersteuning in de PI lang niet voor alle gedetineerden en niet altijd over de volle breedte van de vijf basisvoorwaarden worden uitgevoerd. Dit heeft er grotendeels mee te maken dat DJI (naar aanleiding van afstemming tussen het Ministerie van VenJ en de VNG) geen intakegesprekken voert met arrestanten die korter dan vier weken in de PI verblijven. Deze groep vormt het merendeel van de gedetineerden.

De inperking van gegevensuitwisselingen door gemeenten enerzijds en de beperkingen die de PI hanteert ten aanzien van intake en ondersteuning anderzijds, verminderen beide de mogelijkheid tot sturing op re-integratie van (ex-)gedetineerden.

3.2 Betrokkenen, rollen en acties

3.2.1 Rolverdeling

Een belangrijk terugkerend thema bij re-integratie na detentie en de voorbereiding daarop is de samenwerking tussen overheidsinstanties die benodigd is voor het boeken van resultaat. Gemeenten, DJI en maatschappelijke organisaties proberen de juiste sturing en ondersteuning te bieden om de (ex-)gedetineerde te helpen na detentie een normaal leven op te pakken of daarmee te beginnen, en niet te recidiveren. Tegelijkertijd nemen de betrokken ketenpartners de verantwoordelijkheid voor re-integratie niet uit handen van de (ex-)gedetineerde, deze blijft primair bij hemzelf liggen. Wel proberen overheden en maatschappelijke samenwerkingspartners de mogelijkheid voor een gedetineerde om zowel tijdens als na detentie te werken aan zijn al bestaande problemen, laagdrempelig te houden en hem hierbij zo gericht mogelijk te ondersteunen.

Welke re-integratieactiviteiten er precies worden uitgevoerd, hoe die worden ingevuld en de rolverdeling daarbij tussen gemeente en gevangeniswezen verschilt tussen gemeenten. Dit heeft onder meer te maken met verschillen in gemeentelijk beleid, waarbij bijvoorbeeld bijzondere doelgroepen kunnen worden aangewezen. Die verschillen worden nog verder versterkt als het gevolg van de – in § 2.2. beschreven – onzekerheid over de wettelijke grondslagen voor gegevensverwerking. In onderstaande beschrijving van de rollen en acties wordt geschetst op welke wijze de gemeenten uitvoering kunnen geven aan hun rol bij re-integratiebegeleiding. De mate waarin dit momenteel ook daadwerkelijk gebeurt verschilt dus echter flink tussen gemeenten.

3.2.1.1 Invulling rol gemeente

In de praktijk is er bij re-integratiebegeleiding behoefte aan samenwerking tussen de PI, als onderdeel van DJI, en gemeenten. Om onderstaande redenen is de inzet van de gemeente tijdens detentie van belang.

- Zoals hierboven opgemerkt (§ 2.2) heeft de gemeente voor (een beperkt) aantal burgers dat gedetineerd raakt, een belangrijke regiefunctie. Deze regiefunctie betreft ook de verwerking van gegevens die nodig zijn voor een succesvol re-integratietraject.
- De gemeente heeft direct zicht op lopende maatschappelijke trajecten, op grond van de Participatiewet, Jeugdwet, Wmo, Wet schuldhulpverlening of anderszins, die – gelet op de doorlopende aanpak die hoort bij de levensloopbenadering – tijdens detentie niet stopgezet dienen te worden, maar alleen opgeschort of zo mogelijk zelfs gecontinueerd.
- De gemeente wil de voortgang bij het realiseren van de basisvoorwaarden kunnen monitoren, teneinde zo nodig de inspanningen van de PI te ondersteunen. Dit kan betekenen dat de gemeente bij onverwachte stagnatie in het traject haar aandacht extra op een gedetineerde kan richten of een ketenpartner via de casemanager in contact kan brengen met de betreffende gedetineerde. Ook kunnen de gemeente en maatschappelijke partijen zich zo beter voorbereiden op bepaalde diensten die naar verwachting nodig zullen zijn na detentie. Het monitoren voorkomt ook verrassingen bij het einde van de detentie.
- Detentie biedt de gemeente een goede mogelijkheid om mensen – veelal met multiproblemen – te benaderen, die buiten detentie weer voor problemen kunnen zorgen waar de gemeenten – qua aanpak – verantwoordelijk voor zijn. Gebeurt dat niet, dan is het risico groter op het ontstaan van een vicieuze cirkel: het ontstaan van bepaalde (multi)problematiek, het plegen van strafbare feiten, detentie, onvoldoende gerichte aandacht of gebrek aan resultaat bij begeleiding van re-integratie, terugval in problemen na afloop detentie en binnen korte tijd recidive. Omdat de gemeente deze mensen vaak goed kent, doorgaans de benodigde capaciteit beschikbaar heeft en op specifieke resultaten kan sturen, is zij voor deze monitoring de meest gereede partij.
- Multiproblemen op het snijvlak van straf en zorg spelen bij uitstek bij bepaalde groepen, die de gemeente daarom doelgericht wil benaderen. Het bekendste voorbeeld daarvan is de zogenaamde ‘top x-aanpak’². Daarbij geeft de gemeente een groep burgers (onder andere tijdens detentie) op basis van een bepaald

² In het verleden ook wel aangeduid als ‘Persoonsgerichte Aanpak (Toolbox Persoonsgerichte Aanpak High Impact Crimes, 2012).

profiel prioriteit bij de opsporing of het voorkomen van recidive. Een gerichte aanpak is mogelijk voor verschillende soorten profielen: dit kan een bepaald crimineel profiel zijn, maar het kan ook gelden voor bijvoorbeeld daklozen of verslaafden. Net als voor andere burgers komt het gericht benaderen van bepaalde (ex-)gedetineerden voort uit een specifieke gemeentelijke doelstelling. Die kan ertoe leiden dat er voor een aangewezen groep mensen bijzondere aandacht is met daarop afgestemde acties van gemeente en/of ketenpartners. Ook bij het benaderen van doelgroepen met een bepaald profiel speelt vaak meer dan alleen re-integratie, waardoor aandacht voor een dergelijke groep ook buiten detentie geboden kan zijn. Zo kan een top x-aanpak naast re-integratie sec ook gericht zijn op het handhaven van de openbare orde en op het voorkomen van maatschappelijke onrust. De detentieperiode kan als een geschikt moment worden aangegrepen om de leden van deze groep te bereiken en hen te motiveren hun gedrag of levenswijze te veranderen, terwijl ze buiten detentie veel moeilijker te bereiken of te motiveren zijn.

3.2.1.2 Invulling rol PI

De activiteiten van de PI³ bij re-integratiebegeleiding zijn grotendeels gericht op het motiveren en ondersteunen bij het zich voorbereiden op re-integratie door de gedetineerde. Enige tijd nadat een gedetineerde binnenkomt in de PI wordt er volgens het Convenant een intakegesprek gevoerd; in de praktijk blijkt dit echter vaak niet te gebeuren, zoals is toegelicht in § 3.1. Na de intake stelt de casemanager van de PI in afstemming met de gemeentelijk coördinator en zo mogelijk met medewerking van de gedetineerde een concept ‘Detentie- en Re-integratieplan’ op. Dit plan wordt in de PI besproken en waar mogelijk worden vervolgens afspraken met de gemeente gemaakt. Het kan zijn dat de gemeente al een planmatige aanpak heeft geformuleerd m.b.t. multiproblematiek van betrokkene. Het Detentie- en Re-integratieplan richt zich o.a. op de aandachtspunten die er zijn ten aanzien van de vijf basisvoorwaarden en op welke wijze daar opvolging aan wordt gegeven door gedetineerde, de casemanager of eventueel door de gemeentelijk coördinator. Het plan heeft echter te lijden onder de beperkingen die er zijn bij gegevensuitwisseling tussen PI en gemeenten.

De casemanager heeft de regie op en is verantwoordelijk voor de uitvoering van het plan. De resultaten zijn sterk afhankelijk van de motivatie van de gedetineerde. De PI probeert de inzet van de gedetineerde te stimuleren en helpt de gedetineerde bij het benutten van faciliteiten en het in contact brengen met ketenpartners en andere overheidsorganisaties waar de gedetineerde met een probleem of verzoek terecht kan. Daarbij maakt de PI gebruik van de aandachtspunten en informatie vanuit de gemeente.

3.2.2 Activiteiten

In het kader van re-integratiebegeleiding zijn zowel activiteiten als gegevensverwerkingen te onderscheiden.⁴ Activiteiten bestaan uit een aanbod van faciliteiten en begeleiding bij het vervullen van de vijf basisvoorwaarden.⁵ Daarbij is de vrijwillige inzet van de gedetineerde altijd het uitgangspunt. Deze faciliteiten

³ DJI is verantwoordelijk voor de werkwijze, maar de PI is de uitvoerder

⁴ Waarbij het wel zo is dat gegevensverstrekkingen op het bieden van faciliteiten of ondersteuning terug te voeren moeten zijn, zie par. 3.3.

⁵ Zie het overzicht van activiteiten in Bijlage 2.

worden in de PI aangeboden, bijvoorbeeld in een re-integratiecentrum (RIC) dat zich in elke PI bevindt. Bij het aanbieden van faciliteiten en begeleiding zijn naast de PI ook de gemeente en maatschappelijke organisaties betrokken (vaak met behulp van vrijwilligers), die daarvoor aanwezig zijn in het RIC. De gemeente biedt bepaalde faciliteiten en/of financiële ondersteuning waarop de gedetineerde een beroep kan doen. De aanvraag daarvoor loopt via de casemanager of via het RIC.

Bij arrestanten, met een verblijf tot 4 weken, is door DJI de keuze gemaakt om de intake achterwege te laten. In deze gevallen komt het voor dat gemeenten zich vanuit hun eigen verantwoordelijkheid genooddakt zien om zelf een intake te doen en de gedetineerde te begeleiden bij de voorbereiding op de re-integratie in de gemeente. De groep arrestanten betreft namelijk ongeveer 60 procent van de gedetineerden⁶, onder wie veel burgers met multiproblematiek. Het is er gemeenten veel aan gelegen om deze problemen tijdig te signaleren en vervolgens ook een gerichte aanpak te organiseren of te coördineren. Dit is ook logisch vanuit de levensloopbenadering. In zulke gevallen neemt de gemeente dus nadrukkelijk een grotere rol op zich dan het voeren van regie op het proces of het monitoren van de geboekte voortgang. De gemeente biedt dan een directe aanvulling op de werkzaamheden waarin DJI voorziet, op basis van een eigen inschatting van de noodzaak daartoe.

3.2.3 Gegevensverwerkingen

Re-integratiebegeleiding omvat naast concrete activiteiten ook verwerkingen van persoonsgegevens over de gedetineerde die nodig zijn om de PI te helpen gericht faciliteiten of begeleiding te kunnen aanbieden, en omgekeerd om de gemeente van bepaalde voortgang op de hoogte te stellen. Daarnaast zijn er gegevensverwerkingen, zoals systeemchecks, die nodig zijn ter validatie voor gemeente of PI om met name bij de aanvang van het traject te beslissen over toekenning van middelen of om te kunnen adviseren aan de gedetineerde. Het geven van advies is vooral van belang bij licht verstandelijk of anderszins beperkte gedetineerden.

Bij deze verwerkingen zijn twee varianten te onderscheiden:

- Verwerkingen waarbij geen hulpvraag van betrokkene is, maar signalering/monitoring noodzakelijk is om tijdig burgers met (multi)-problematiek gericht te kunnen benaderen voor re-integratie:
 - Voorbeeld 1: een controle of een gedetineerde deel uitmaakt van een doelgroep waarop de gemeente gericht beleid voert, zoals de top x-doelgroep;
 - Voorbeeld 2: een controle op bestaande maatschappelijke ondersteuningstrajecten door de gemeente;
 - Voorbeeld 3: signalering van aandachtspunten ten aanzien van de vijf basisvoorwaarden.
- Verwerkingen waarbij wel een hulpvraag van betrokkene is of de actie direct te relateren is aan een specifieke aanleiding c.q. een re-integratiefaciliteit, zoals:
 - Voorbeeld 1: een controle op het hebben van een geldig ID-bewijs, die kan leiden tot het pro-actief aanbieden van de mogelijkheid tot aanvraag van een ID-bewijs in detentie;

⁶ Op basis van informatie van DJI (de groep gedetineerden tot 2 wkn betreft 34% van de populatie en de groep gedetineerden van 2 wkn tot 1 mnd betreft 24% van de populatie)

- Voorbeeld 2: een controle op openstaande huurschulden, die afwezig moeten zijn voordat de gemeente kan overgaan⁷ tot het doorbetalen van huur bij kortdurende detentie;
- Voorbeeld 3: een statusupdate vanuit de PI over het hebben van onderdak bij einde detentie, als dit een aandachtsgebied is voor de betrokkene.

Het onderscheid in ‘wel of geen hulpvraag/ specifieke aanleiding’ is van belang omdat er zonder specifieke aanleiding een goede onderbouwing moet zijn voor de noodzaak van de standaard gegevensverwerking. Bij een actieve hulpvraag of een specifieke aanleiding om informatie te verzamelen zal in de meeste gevallen sprake zijn van medewerking van de gedetineerde, en dus ook van instemming met de benodigde gegevensverwerkingen. Maar daarnaast hebben gemeente en PI bepaalde informatie standaard nodig om goed afgestemd de re-integratieactiviteiten te kunnen uitvoeren. Zowel in geval van een concrete hulpvraag/specifieke aanleiding als bij standaard controles zal het vaak nodig zijn om gemeentelijke informatiesystemen te raadplegen. Het onderscheid naar de aanleiding van de gegevensverwerking is vooral van belang voor het bepalen van de wettelijke grondslag op basis waarvan gegevens kunnen worden verwerkt.

3.2.4 Medewerking gedetineerde

Aangezien de medewerking van gedetineerden van groot belang is, hangt de mogelijke invulling van de re-integratiebegeleiding voor een groot deel af van de houding van de gedetineerde. Twee dimensies zijn hier met name relevant:

- Is de betrokkene bereid mee te werken? (wil wel / wil niet)
- Is de betrokkene in staat zelf zijn re-integratie te overzien en ter hand te nemen? (kan wel / kan niet)

Hierbij geldt dat ook sprake kan zijn van een gemengd beeld. Het kan zijn dat de betrokkene wel of geen uitwisseling van gegevens wil, of dat hij absoluut geen inzicht heeft in zijn eigen (on)vermogen om zaken voor elkaar te krijgen. Ook komt het voor dat de betrokkene aan bepaalde re-integratieactiviteiten wel wil meewerken (bijv. het verwerven van woonruimte) en aan andere niet (bijv. aanpak schuldenproblematiek), terwijl die laatste soms wel voorwaardelijk zijn voor het slagen van een ander onderdeel.

Bij de re-integratiebegeleiding is het nuttig om onderscheid te maken in de keuze van de gedetineerde. Vrijwillige begeleiding is voornamelijk het gebruikmaken van faciliteiten en begeleiding in de PI c.q. het RIC. Ook worden bepaalde voorzieningen aangeboden op vrijwillige basis, zoals het verstrekken van een voorschot op een uitkering of het tijdelijk doorbetalen van huur door gemeenten.

Daarnaast is er een deel van de re-integratiebegeleiding dat ongevraagd wordt uitgevoerd en dus wordt opgelegd. Het gaat hierbij altijd om gegevensverwerkingen, met name die waarmee bij aanvang van detentie een beeld wordt verkregen van de situatie van de gedetineerde ten aanzien van de vijf basisvoorwaarden. Ook de terugkoppeling vanuit de PI naar de gemeente over de voortgang van re-integratie-inspanningen vindt ongevraagd plaats.

⁷ Afhankelijk van gemeentebeleid.

Als een gedetineerde valt binnen een gemeentelijke doelgroep waar een speciale aanpak voor is vastgesteld, zoals een top x-groep, willen sommige gemeenten aanvullende acties kunnen uitvoeren. Daarbij moet gedacht worden aan gericht vooronderzoek, het ongevraagd proactief aanbieden van hulpverlening of begeleiding, en aan monitoring van gedrag.

In het geval van mentale of geestelijke beperkingen waardoor een gedetineerde niet zelfstandig in staat is zijn re-integratie ter hand te nemen, willen sommige gemeenten ook ongevraagd aanvullende re-integratiebegeleiding kunnen bieden. Het kan daarbij gaan om het proactief aanbieden van hulpverlening of coaching, of het gericht leggen van contact met een ketenpartner die de gedetineerde duurzame begeleiding kan bieden in de vorm van zorg of praktische ondersteuning.

3.2.4.1 Typen gegevensverwerkingen

Wanneer gesproken wordt over gegevensverwerkingen kan het gaan om verschillende vormen.

- het preventief raadplegen van (gemeentelijke) systemen, of eventueel het opvragen van informatie bij ketenpartners;
- het uitwisselen van gegevens tussen de casemanager van de PI en de gemeentelijk coördinator in de vorm van gerichte informatie vanuit de gemeente, of terugkoppeling uit het intakegesprek of voortgangsinformatie vanuit de PI;
- deelname aan een casusoverleg, zoals bijvoorbeeld in het Veiligheidshuis (samenwerkingsverband op het snijvlak van zorg en veiligheid).

3.2.5 Procesbeschrijving

In Bijlage 2 is een beschrijving op hoofdlijnen opgenomen van het huidige proces van samenwerking tussen gemeenten en DJI.

3.2.6 Overzicht van activiteiten en verwerkingen

In Bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de activiteiten en gegevensverwerkingen op het gebied van re-integratie.

3.3 Privacy

Voor het werken met persoonsgegevens door de overheid gelden de beginselen voor verwerking van persoonsgegevens. In onderstaand kader wordt hiervan een overzicht gegeven. In de tekst daaronder wordt het kader verder toegelicht.

Beginnelsen voor een rechtmatige gegevensverwerking

De verantwoordelijke volgens de Wet bescherming persoonsgegevens (art. 1 sub d Wbp) dient te voldoen aan een aantal wettelijke vereisten. In dit kader beschrijven we kort welke toetsen een gegevensverwerking in ieder geval moet doorstaan om rechtmatig te zijn.

- 1) *Doelspecificatie*: zijn de doeleinden waarvoor gegevens worden verwerkt welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en rechtmatig? (art. 7 Wbp)
- 2) *Dataminimalisatie*: zijn de gegevens relevant met betrekking tot de eerder bepaalde doeleinden, worden alleen de daarvoor benodigde gegevens verzameld en worden ze niet te lang (of te kort) bewaard? (art. 10-11 Wbp)
- 3) *Grondslag*: valt de gegevensverwerking onder ten minste één van de (limitatief) genoemde grondslagen? (art. 8 sub a t/m f Wbp)
 - a. toestemming van betrokkene
 - b. uitvoering van een overeenkomst met betrokkene
 - c. nakomen van wettelijke verplichting
 - d. vitaal belang van betrokkene
 - e. goede vervulling van publiekrechtelijke taak
 - f. behartigen van gerechtvaardigd belang
- 4) *Bijzondere persoonsgegevens*: is er bij gebruik hiervan een uitzondering van toepassing op het verbod op het verwerken van bijzondere persoonsgegevens (zoals medische of strafrechtelijke gegevens)? (art. 16-23 Wbp)
- 5) *Verenigbaar gebruik*: is een verdere verwerking van gegevens (voor andere doelen dan waarvoor ze zijn verkregen) verenigbaar met het oorspronkelijke doel van verzameling? (art. 9 Wbp)
- 6) *Overige beperkingen*: verwerkingen kunnen voortkomen uit sectorale wetgeving, zoals de Wet SUWIgegevens en justitiële gegevens).

3.3.1 Grondslag voor gegevensverwerking

Voor het verwerken van persoonsgegevens is altijd een grondslag nodig. Er komen er drie in aanmerking als het gaat om het verwerken van gegevens bij het uitvoeren van re-integratietaken. In de eerste plaats de publiekrechtelijke taak, waarbij bedoeld wordt op de uitvoering van een aan de overheid toegekende taak. De tweede mogelijkheid is het uitvoeren van een overeenkomst met de betrokken gedetineerde. De derde mogelijkheid is het werken met expliciete toestemming voor het verwerken van persoonsgegevens van de gedetineerde.

3.3.1.1 Opgelegde re-integratiebegeleiding/gegevensverwerking

Een veel voorkomende grondslag bij het verwerken van persoonsgegevens door de overheid is de uitvoering van een wettelijke verplichting, al dan niet in combinatie met de uitvoering van een publiekrechtelijke taak. In het geval van re-integratiebegeleiding is dit echter maar beperkt het geval. Wettelijke opdrachten voor de overheid tot het meewerken aan reïntegratietaken zijn als zodanig niet geformuleerd. Ook de publiekrechtelijke taak moet gaandeweg worden ingevuld, maar is niet met zoveel woorden beschreven. Toch is het van belang bij de categorie van re-integratietaken die als opgelegd of onvrijwillig zijn aangemerkt, de

gegevensverwerking te kunnen funderen op de publiekrechtelijke taak, aangezien er niet met instemming of toestemming van de gedetineerde gewerkt zal kunnen worden.

De noodzaak voor (preventieve) systeemchecks bij alle gedetineerden, zoals bij de algemene controle op de aandachtspunten ten aanzien van de vijf basisvoorwaarden na de eerstedagsmelding, is beschreven in paragraaf 3.2.3. Bij de wijze van uitvoering moet acht worden geslagen op het vereiste van doelbinding en dataminimalisatie. Hetzelfde geldt voor aanvullende opgelegde gegevensverwerkingen, zoals bij een gemeentelijke doelgroep waarvoor een gerichte aanpak geldt.

De vrijwillige medewerking van de gedetineerde is ook niet aan de orde wanneer sprake is van een door Justitie/OM opgelegde aanpak. Als hiervoor aanleiding bestaat kan daartoe reeds worden overgegaan tussen het moment van aanhouding en inbewaringstelling. Justitie/OM zal bij voorkeur nog voor een eventueel besluit over detentie willen beschikken over relevante informatie over betrokkene vanuit de systemen die hen ter beschikking staan. Deze informatie kan eventueel weer verder verwerkt worden voor een doelgroep- en persoonsgerichte benadering in het kader van een Veiligheidshuis. Hiermee is al de nodige ervaring opgedaan binnen de landelijk uitgerolde ZSM⁸ werkwijze van OM, politie en ketenpartners (waaronder gemeenten).

Verwerking van bijzondere gegevens

Bij re-integratiebegeleiding worden ook zgn. bijzondere persoonsgegevens verwerkt, met dien verstande dat dit in de regel ‘buitenkantinformatie’ betreft, die vooral betrekking heeft op het proces en niet op de inhoudelijke details. Denk hierbij met name aan gegevens betreffende de gezondheid van een gedetineerde en strafrechtelijke gegevens. Voor deze gegevens geldt in beginsel een verwerkingsverbod⁹, tenzij er een concrete wettelijke uitzondering op dat verbod bestaat. Deze uitzonderingen zijn te vinden in de artikelen 17 t/m 22 Wbp en, via art. 23 lid 1 onder f Wbp, in andere wetgeving. Waar verwerking van bijzondere gegevens noodzakelijk is en geen van de andere uitzonderingen op het verwerkingsverbod van toepassing is, zal een nieuwe wettelijke uitzondering op basis van art. 23 lid 1 onder f Wbp gecreëerd moeten worden door de wetgever.

3.3.1.2 Vrijwillige re-integratiebegeleiding: overeenkomst of toestemming

Ondersteunende maatregelen en voorzieningen worden vrijwillig aangeboden, en alleen daarvoor benodigde gegevens kunnen worden verwerkt. Hoewel het aanbod gebaseerd zal zijn op de uitvoering van een publiekrechtelijke taak, kan het passen in de geest van het re-integratieplan om het sluiten van een overeenkomst met de gedetineerde als grondslag te hanteren voor de gegevensverwerking. Hiermee moet de gedetineerde, zijnde één van de partijen bij de overeenkomst, uitdrukkelijk instemmen. Zo’n overeenkomst kan worden afgesloten tussen de PI¹⁰, de gemeente en de gedetineerde, en dient een beschrijving te bevatten van een aangeboden dienstenpakket en de gegevensverwerking die daarvoor noodzakelijk is.¹¹ Het tekenen

⁸ ZSM staat voor ‘Zo Snel, Slim, Selectief, Simpel, Samen en Samenlevingsgericht Mogelijk’.

⁹ Art. 16 Wbp.

¹⁰ Of liever: DJI, om problemen te voorkomen wanneer een gedetineerde wordt overgeplaatst.

¹¹ Dit kan praktisch worden vormgegeven door het opstellen van een modelovereenkomst waarin de basisvoorwaarden (of veel voorkomende aspecten daarvan) waarop de gedetineerde ondersteuning wenst kunnen worden aangekruist, met open ruimte voor eventuele specifieke aanvullingen of uitzonderingen.

van zo’n overeenkomst komt sterk overeen met het door betrokkene voor akkoord tekenen van het ondersteuningsplan dat bij multiproblematiek in het kader van de Wmo en de Jeugdwet wordt opgesteld. Dat plan heeft als doel om de hulp c.q. ondersteuning met afstemming op voorzieningen in andere domeinen – dus integraal – aan te bieden en uit te voeren. Het voordeel van het sluiten van een overeenkomst, vergeleken met het vragen van toestemming aan de gedetineerde voor iedere gegevensverwerking, is dat bij een overeenkomst het doel centraal kan worden gesteld, waarbij de daarvoor benodigde gegevensverwerking op de specifieke situatie kan worden afgestemd. Daarnaast kunnen er bepaalde voorwaarden worden gesteld aan de mogelijkheid voor de gedetineerde om de overeenkomst te ontbinden, waardoor minder snel een situatie zal ontstaan waarbij werkprocessen spaak lopen. Voor specifieke gegevensverwerking die niet direct ten dienste staat van een met de gedetineerde afgesproken ondersteunende maatregel biedt een overeenkomst echter geen uitkomst en blijft toestemming vereist. Dat geldt ook voor het eventueel opvragen van gegevens bij professionals die gebonden zijn aan een ambts- of beroepsgeheim.

Wanneer de gedetineerde de overeenkomst niet wil ondertekenen, wordt de gemeentelijke gegevensverwerking gericht op het signaleren van aandachtsgebieden grotendeels beperkt tot de bestaande wettelijke taken van de gemeente. De overeenkomst moet dan ook niet gezien worden als een duurzame oplossing.

Bij toestemming als verwerkingsgrondslag geeft een gedetineerde uitdrukkelijk toestemming voor het verwerken van bepaalde specifiek benoemde persoonsgegevens. Wil de gedetineerde rechtsgeldig zijn toestemming kunnen geven, dan dient hij geïnformeerd te worden over zaken als het doel en de aard van de verwerking. De toestemming moet bovendien vrij gegeven zijn en is ook altijd weer intrekbaar. Dat wil zeggen dat de gedetineerde een redelijke keuze moet hebben om te weigeren, en dat het verlenen van toestemming geen voorwaarde mag zijn voor de eventuele toekenning van bepaalde mogelijkheden of voorzieningen tijdens detentie zoals aan de orde is bij het ‘plusprogramma’¹².

3.3.2 Overige privacyaspecten

Zoals in het kader vooraan par. 3.3 te zien is, gelden er naast de vereisten van gerechtvaardigde doeleinden en een wettelijke grondslag nog aanvullende beperkende privacyvoorwaarden op de volgende gebieden (zie voor een toelichting het kader):

- bijzondere gegevens
- verenigbaarheid
- overige wettelijke beperkingen

Op grond van de Wbp is het van belang dat duidelijk is welke partij verantwoordelijk is voor de verwerking van persoonsgegevens. Omdat bij re-integratiebegeleiding verschillende partijen nauw met elkaar samenwerken dienen hierover duidelijke afspraken te bestaan.

¹² PI’s hanteren een systeem van basis- en plusprogramma, waarbij meewerken aan re-integratie eraan kan bijdragen dat een gedetineerde naar het plusprogramma promoveert c.q. daarin mag blijven.

Verder wordt onder de AVG¹³ privacymanagement een vereiste, waarbij de borging van privacy in de organisatieprocessen een duidelijke plek moet krijgen. Dit speelt zowel in de interne organisatie als in een ketensamenwerking, waar ketenpartners waarborgen van elkaar zullen gaan verlangen op dit vlak. Een convenantsaanpak waarin ketenpartijen in een privacyreglement afspraken hebben vastgelegd over gegevensverwerking, zoals bijvoorbeeld in vele Veiligheidshuizen al het geval is, is hiermee in overeenstemming.

3.3.3 Wettelijk kader voor detentiemeldingen

In het kader van de gegevensuitwisseling dient onderscheid te worden gemaakt tussen een justitieel gegeven en een niet-justitieel gegeven. De melding start en einde detentie aan gemeenten betreft een justitieel gegeven. Dit begrip is precies omschreven in de Wjsg en heeft betrekking op de informatie over – kort gezegd – de strafzaak. Hoewel gegevens over de vijf basisvoorwaarden weliswaar tijdens detentie worden uitgevraagd, betreffen dit geen justitiële gegevens. Het Bjsj, dat over justitiële gegevens gaat, kan hier dus geen soelaas bieden. Om niet-justitiële gegevens toch te adresseren in de gegevensuitwisseling tussen DJI en gemeente geldt dat de gemeenschappelijke uitvoering van de re-integratietaken uitdrukkelijk kan worden opgenomen in de Penitentiaire beginselenwet, die de inhoud van de detentie betreft.

In verband met de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de re-integratie is het structureel melden van het begin en einde van detentie noodzakelijk. Op grond van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens kan bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald dat de meldingen van begin en einde detentie structureel aan gemeenten worden verstrekt. De aanpassing van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens (Bjsj) die hiervoor nodig is, wordt door het ministerie van VenJ voorbereid. Deze begin/einde-detentie melding kan vervolgens intern binnen de gemeente worden gedeeld met de verantwoordelijken voor de uitvoering van wettelijke taken op grond van bijvoorbeeld Participatiewet, Jeugdwet, Wmo, en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, voor zover de (ex-)gedetineerde hiermee te maken heeft en de Bjsj hiervoor de nodige ruimte laat bestaan in de beschrijving van

Kaderwet gegevensuitwisseling samenwerkingsverbanden

Het kabinet heeft eind 2014 gerapporteerd over een verkenning die is uitgevoerd naar een kaderwet voor de gegevensuitwisseling in samenwerkingsverbanden, zoals die rond re-integratie van (ex-)gedetineerden. Dergelijke wetgeving zou gegevensuitwisseling tussen overheidsorganisaties in een samenwerkingsverband eenvoudiger moeten maken. De conclusie van het kabinet was dat een aanvang moest worden gemaakt met de voorbereiding van dergelijke wetgeving. In een reactie van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP, toen nog CBP geheten) van februari 2015 stelde deze dat bestaande wetgeving al voor een deel een oplossing kan bieden voor de ervaren knelpunten. De introductie van nieuwe wetgeving moet volgens de AP daarom altijd vooraf worden gegaan door een analyse van bestaande wettelijke mogelijkheden met het doel deze optimaal toe te passen. Ook benadrukte de AP dat voorafgaand aan nieuwe wetgeving altijd getoetst moet worden of er een noodzaak is voor de verwerking van persoonsgegevens in relatie tot een specifiek en concreet doel.

Minister van VenJ, Kamerbrief ‘Verkenning kaderwet gegevensuitwisseling’, 19 dec. 2014
Brief CBP ‘Verkenning kaderwet gegevensuitwisseling’, 25 feb. 2015

De problematiek rond gegevensuitwisseling die speelt rond re-integratie van (ex-)gedetineerden, zoals uiteengezet in onderhavig rapport, wordt door de voorzitter van de Taskforce GDT als casus ingebracht bij de werkgroep die zich met de mogelijkheden voor kaderwetgeving bezighoudt.

het doel van de begin/einde detentie melding.

3.4 Knelpunten

Uit het voorgaande blijken de onderstaande knelpunten te bestaan rondom detentie, terugkeer en privacy¹⁴.

- De gemeente heeft een coördinerende rol voor het geheel van de re-integratieactiviteiten tijdens en na de detentie. De PI ondersteunt de gemeente daarbij tijdens de detentie. De praktische invulling hiervan verschilt per betrokken PI en per gemeente, wat eenduidige uitvoering van het re-integratiebeleid bemoeilijkt.
- De vijf genoemde basisvoorwaarden voor re-integratie bestrijken meerdere beleidsterreinen van gemeenten, met eigen wettelijke regelingen. Er is voor gemeenten geen algemene wettelijke taak beschreven voor de voorbereiding van de terugkeer van gedetineerden in de samenleving. Voorafgaand en na detentie kunnen zij ten aanzien van bepaalde gedetineerden een relevante taak hebben op basis van voornamelijk de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en de Wet schuldhulpverlening.¹⁵ Re-integratiebegeleiding tijdens detentie is daar echter slechts ten dele onder te scharen. Als gevolg daarvan kunnen gemeenten zich voor het verwerken van gegevens in het kader van re-integratie slechts beperkt beroepen op de grondslag “noodzakelijk voor de goede uitvoering van een publiekrechtelijke taak”.
- Werken op basis van een overeenkomst/ondersteuningsplan of gerichte toestemming van de betrokkene, de alternatieven wanneer een wettelijke taak ontbreekt, kent verschillende nadelen. Beide grondslagen zijn alleen te gebruiken voor zover de gedetineerde zijn medewerking verleent. Voor toestemming is het daarbij de vraag of die in deze context (zoals vereist is) werkelijk vrij gegeven kan worden. Ook kan de reikwijdte beperkt zijn gegeven de verplichting om de gegevensverwerking specifiek te beschrijven. Tenslotte kan de gedetineerde zijn toestemming op ieder door hem gewenst moment weer intrekken. Een overeenkomst kan alleen gebruikt worden voor gegevensverwerkingen die direct noodzakelijk zijn met het oog op een met de gedetineerde afspraken over inzet van hulp of te nemen maatregelen. Beide grondslagen bieden derhalve een deels beperkte, deels wankelende basis.
- De in voorbereiding zijnde algemene maatregel van bestuur voor het melden van begin en einde detentie aan gemeenten kan – in een a contrario-redenering – tot gevolg hebben dat eventueel gewenste bredere verstrekking vanuit het gevangeniswezen aan gemeenten expliciet moet worden verantwoord.

3.5 Conclusie

Zoals de taskforce zich al eerder realiseerde schiet op dit moment de juridische basis voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het re-integratieproces tijdens en na detentie tekort. Sommige gemeenten zien hiervoor meer ruimte dan andere.

¹⁴ Deze knelpunten zijn geformuleerd in termen van re-integratiebegeleiding. Vergelijkbare overwegingen ten aanzien van de wettelijke grondslag voor gegevensverwerking gelden voor de gerichte aanpak door gemeenten van bepaalde doelgroepen.

¹⁵ De gemeentelijke taak op het gebied van jeugdreclassering in het kader van de Jeugdwet wordt hier buiten beschouwing gelaten.

Tegelijkertijd is duidelijk dat alle betrokkene partijen een levensloopbenadering wensen van gedetineerden die dat nodig hebben, waarbij doorlopend aandacht is voor problemen op de vijf basisvoorwaarden.

Het is een groot maatschappelijk belang dat gedetineerden met multiproblemen, onder wie velen die niet willen of kunnen meewerken, meteen in beeld komen. Zij vergen een integrale, persoonsgerichte en doelgroepgerichte benadering.

De gegevensverwerking die daarvoor nodig is dient geborgd te zijn. Het gaat dan met name om de noodzakelijk geachte preventieve systeemchecks waarmee bekende probleemgebieden bij gedetineerden snel in beeld worden gebracht, zodat contact kan worden gezocht met de betreffende dossierverantwoordelijke/ behandelaar om tot uitwisseling van gegevens te komen voor een degelijke aanpak.

4. Oplossingsrichtingen

Op basis van de analyse van de voorkomende knelpunten bij de re-integratieondersteuning en -begeleiding volgen oplossingsrichtingen die een beter houvast en aanvullende onderbouwing bieden bij de aanpak die gemeenten en DJI hierbij volgen of zouden willen volgen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de korte en de lange termijn. Aan het slot van dit hoofdstuk worden de geschetste oplossingsrichtingen zo goed mogelijk vertaald in concrete stappen.

Uitgangspunt bij dit alles is dat gegevensverwerking nooit een doel op zich kan zijn. Zij zal altijd gerelateerd moeten zijn aan feitelijke re-integratieactiviteiten of anderszins gerechtvaardigde maatschappelijke doelen bij re-integratie en/of het gericht benaderen van bepaalde doelgroepen (doelbinding). Daarbij hoeft niet iedere activiteit tot één bepaald doel te herleiden te zijn. Een voorbeeld is de brede intake met het oog op het opstellen van een plan van aanpak voorafgaand aan feitelijke re-integratieactiviteiten. Van dit soort verwerkingen dient de noodzaak echter goed beargumenteerd te worden.

4.1 Korte termijn

4.1.1 Algemeen

De korte termijn aanbevelingen zijn bedoeld om de bestaande speelruimte optimaal te benutten en geprioriteerde re-integratieondersteuning zowel te onderbouwen als in te kaderen.

- Focus als gemeente bij de samenwerking met PI op gedetineerden die vallen onder een gemeentelijk vastgestelde doelgroep, voor een gerichte en waar nodig integrale aanpak. Leg de keuze voor het benaderen van deze doelgroep en de vastgestelde werkwijze in een gemeentelijke regeling of besluit vast, waarbij wordt verwezen naar de publiekrechtelijke taken waaronder de gemeente de gerichte aanpak schaaft.
- Voer gerichte systeemchecks¹⁶ uit die nodig zijn om tijdig zicht te krijgen op reeds bestaande gemeentelijke hulpverleningstrajecten bij burgers, teneinde de betreffende hulpverleners te kunnen betrekken bij de gewenste integrale aanpak. Werk hiervoor criteria uit (zie ook paragraaf 4.1.5).
- Voor de uitwisseling met PI en andere ketenpartijen in het kader van een integrale aanpak: ga hierbij zoveel mogelijk uit van een samen met betrokkene en de PI overeengekomen ondersteuningsplan waarin doel en middelen worden vastgelegd ten aanzien van de benodigde re-integratieondersteuning.

4.1.2 Overeenkomst

- Sluit als gemeente en DJI een overeenkomst voor re-integratiebegeleiding met gedetineerden.

Een dergelijke overeenkomst is vergelijkbaar met het zogenaamde ondersteuningsplan als basis voor een integrale aanpak vanuit bijvoorbeeld de Jeugdwet/Wmo. Dit komt tot stand op basis van vraagverheldering, waarvoor de (vrijwillige) medewerking van betrokkene een vereiste is. De gedetineerde kan daarbij

¹⁶ Met deze systeemchecks wordt bedoeld het nagaan in de bij de gemeente beschikbare dossiersystemen welke hulpverleners al betrokken zijn of waren bij een aanpak voor de gedetineerde.

zelf in een intakegesprek aangeven wat aandachtspunten zijn. Die medewerking op zich is voldoende grondslag voor gegevensverwerking in dat kader. Wel moet dan de overeenkomst die wordt gesloten gericht zijn op de uitvoering van een publiekrechtelijke taak. Let op de beperking die geldt bij het sluiten van een overeenkomst, namelijk dat de bijbehorende gegevensverwerkingen ten dienste moet staan van de te bieden ondersteuning. Voor specifieke gegevensverwerkingen die niet aan de ondersteuning gerelateerd zijn dient aanvullend toestemming te worden gevraagd. Daarnaast kan ook een overeenkomst ontbonden worden door de gedetineerde, daar moet rekening mee gehouden worden bij het opstellen van de overeenkomst en in het werkproces van betrokken partijen.

4.1.3 Toestemming

- Beperk toestemming tot specifieke gegevensverwerking.

Expliciete toestemming voor het verwerken van bepaalde persoonsgegevens dient specifiek te zijn en vrij gegeven, maar kan ook op ieder moment weer worden ingetrokken. De eis van specificiteit brengt mee dat de voorgenomen verwerking van gegevens ook goed te bepalen is. Dat zal op voorhand bij de uitvoering van een re-integratieplan niet altijd goed mogelijk zijn. Dat betekent dat er bij herhaling om toestemming moet worden gevraagd. Toestemming biedt daarom een beperkte basis voor de gegevensverwerking en de houdbaarheid daarvan is met onzekerheden omgeven.¹⁷ Toestemming is met name een goede grondslag bij het opvragen of verder verwerken van bijzondere gegevens bij derden met een beroepsgeheim.¹⁸ Het vragen van toestemming aan de gedetineerde kan ook organisatorische beperkingen met zich mee brengen vanwege de administratieve belasting die dit vergt van de organisatie die de toestemming vraagt.

4.1.4 Besluit, regeling of verordening

- Verstevig als gemeente de uitgangspositie bij het uitvoeren van onvrijwillige gegevensverwerkingen, zoals standaard systeemchecks bij aanvang detentie, door keuzes die de gemeente hierbij maakt vast te leggen in een collegebesluit of in een gemeentelijke regeling of verordening, zoals de verordeningen op grond van de Wmo en Jeugdwet. Formuleer naast de in dit rapport beschreven re-integratietaken eventueel eigen aanvullende doelstellingen die de omgang met gedetineerden en hun re-integratie betreffen.

Zorg als gemeente zelf voor een (tijdelijke) juridische grondslag voor de samenwerking met DJI in het kader van de (voorbereiding van) de reïntegratie van gedetineerden.¹⁹

- Stel als gemeente voor activiteiten een op de uitvoering van re-integratie gerichte gemeentelijke verordening op waarbij re-integratie als behorend tot de huishouding van de gemeente (artikel 147 Gemeentewet) wordt beschreven, en/of:

¹⁷ Zie paragraaf 3.3.1.2.

¹⁸ Bijv. in verband met het verder verwerken van gegevens die komen uit een IQ-test waaraan een gedetineerde meewerkt.

¹⁹ Hiermee wordt een tijdelijke basis gecreëerd waarmee de gemeente het gebruik van aanwezige gegevens regelt, voor geautomatiseerde gegevenslevering vanuit uitvoeringsorganen zoals UWV of DUO is een algemeen-wettelijke basis vereist.

- Hanteer als gemeente een ruime taakopvatting met betrekking tot de gemeentelijke verantwoordelijkheden vanuit met name de Participatiewet, de Jeugdwet, de Wmo, en de Wet schuldhulpverlening en verbind waar mogelijk re-integratieactiviteiten tijdens detentie aan de buiten detentie bestaande gemeentelijke taakuitvoering.²⁰

Mogelijk wil de gemeente ter bevordering van re-integratie sturen op het actief bestrijden en voorkomen van dakloosheid, het inspelen op verdachte inkomstenbronnen of het tegengaan van radicalisering. Hierbij wordt een doelgroep gedefinieerd waarbij de gemeente een gerichte aanpak hanteert. De zogenaamde top x-aanpak is een bekend voorbeeld van een gerichte aanpak die een gemeente voor een bepaalde doelgroep kan opstellen. Een dergelijke aanpak is ook denkbaar voor andere problematische doelgroepen. Het uitwerken van de doelstellingen en benodigde gegevens bij het volgen van een dergelijke aanpak kan de wettelijke mogelijkheden op zich niet verruimen, maar helpt de gemeente wel bij het hebben van een “goed verhaal” over de noodzaak van de gegevensverwerkingen die ermee gepaard gaan in het kader van de uitvoering van haar publiekrechtelijke taak. Daar waar sprake is van een aanpak op het snijvlak van veiligheid en zorg/hulpverlening is met name binnen Veiligheidshuizen al veel nuttige ervaring opgedaan door per doelgroep gerichte casusoverleggen te organiseren. Hierbij zijn doel, wijze van verwerking van persoonsgegevens en privacyrechten van betrokkenen in reglementen vastgelegd.

4.1.5 Publiekrechtelijke taken

Er zijn enkele mogelijkheden om bepaalde gegevensverwerkingen die nodig zijn bij de re-integratiebegeleiding te baseren op bestaande publiekrechtelijke taken en wettelijke verplichtingen.

Voor zover het gaat om het opschorten of continueren van maatschappelijke trajecten, biedt de in voorbereiding zijnde aanvulling van het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens voor een deel uitkomst. Daarin wordt geregeld dat het begin en einde van detentie worden gemeld aan de gemeenten. Het verdient aanbeveling in de toelichting hierop uitdrukkelijk te verwijzen naar het Convenant, dat de samenwerking tussen DJI en gemeenten beoogt te intensiveren. De maatschappelijke trajecten zijn voor het merendeel terug te voeren op gemeentelijke taken, op grond van bijvoorbeeld de Participatiewet, de Jeugdwet, de Wet schuldhulpverlening of anderszins. Binnen de gemeentelijke organisatie kan de in/uit detentie-informatie waar dat noodzakelijk wordt geacht gedeeld worden. Medewerkers verantwoordelijk voor de lopende maatschappelijke trajecten kunnen dus worden ingelicht, opdat deze trajecten tijdens of na detentie gericht kunnen worden aangeboden of voortgezet.

4.1.6 Opgelegde aanpak Justitie/OM

Naast de genoemde publiekrechtelijke taken van de gemeente waarbij indien van toepassing bij de gedetineerde kan worden aangesloten, bestaan er in bepaalde gevallen gronden voor een door Justitie/OM aan de justitiabele opgelegde aanpak. Als hiervoor aanleiding bestaat kan daartoe reeds worden overgegaan tussen het moment van aanhouding en inbewaringstelling. Justitie/OM zal bij voorkeur nog voor een eventueel besluit over detentie willen beschikken over relevante informatie over betrokkene vanuit de systemen bij de gemeenten en eventuele andere

²⁰ Zie voor een overzicht van re-integratieactiviteiten, gegevensverwerkingen en gerelateerde wetgeving het Rapport van de Taskforce GDT, Bijlage 2: Gegevensverwerkingen en activiteiten re-integratie

ketenpartners. Deze informatie kan eventueel weer verder verwerkt worden voor een doelgroep- en persoonsgerichte benadering in het kader van een Veiligheidshuis.

4.1.7 Taakverdeling gemeente en DJI/PI

De meeste activiteiten (geboden faciliteiten) in het kader van re-integratieondersteuning worden uitgevoerd door de DJI/PI, met behulp van gegevens en aanwijzingen die zij van de gemeente ontvangen en informatie die zij tijdens het intakegesprek vernemen. De gemeente biedt in de praktijk soms aanvullende begeleiding, of neemt taken over als zij daartoe aanleiding ziet. Het merendeel van de beschreven gegevensverwerkingen (Bijlage 2) vindt plaats bij de gemeente, waarbij de gemeente in eerste instantie niet afhankelijk is van informatie vooraf vanuit DJI/PI. Dit pleit enerzijds voor een nadrukkelijker taakstelling voor de gemeenten bij de re-integratiebegeleiding tijdens detentie. Anderzijds pleit het voor een betere afbakening van de wederzijdse verantwoordelijkheden van gemeente en PI/DJI. Het onderscheid tussen de periode tijdens en na detentie is daarbij niet bruikbaar, want het gaat voorbij aan de belangrijke coördinerende en sturende rol die de gemeente tijdens de detentieperiode heeft, met name als er sprake is van multiproblematiek bij gedetineerden.

- Neem als DJI/PI de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de re-integratiefacilitering in de PI (al dan niet in samenwerking met ketenpartners) en neem als gemeente de verantwoordelijkheid (mede gelet op de levensloopbenadering) voor de voorbereiding en regie. De gemeente wint daartoe informatie in en verstrekt die, en kan ketenpartners aan elkaar en aan de PI verbinden.
- Zorg als DJI en gemeente voor een duidelijke afbakening van de verantwoordelijkheidsverdeling m.b.t. re-integratieondersteuning en let daarbij op de implicaties die deze afbakening heeft voor de wederzijdse gegevensbehoefte en -verwerking.

In bijlage 1 bij het rapport is een handreiking aan gemeenten en aan DJI/PI opgenomen voor hoe concreet hun proces door te lichten en te herstructureren.

4.2 Lange termijn

De oplossing voor de lange termijn is dat gemeenten en het gevangeniswezen bij of krachtens wet expliciete taken krijgen toegewezen op de in het rapport besproken gebieden. Aangezien er daarbij sprake kan zijn van het verwerken van bijzondere gegevens, zullen dergelijke wettelijke bepalingen wel moeten voldoen aan het criterium uit art. 23 onder f Wbp dat er sprake moet zijn van een zwaarwegend algemeen belang.²¹

Vanuit het ministerie van VenJ kan een uitdrukkelijke basis voor de samenwerking en hiermee gepaard gaande informatieuitwisseling worden gecreëerd in de Penitentiaire beginselenwet²² (Pbw), die betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen. Artikel 2 Pbw noemt voorbereiding op re-integratie als opdracht tijdens detentie. Re-integratieondersteuning is daar

²¹ Zie paragraaf 3.3.1.1

²² De voorgestelde wijzigingen in de Penitentiaire beginselenwet dienen ook doorgevoerd te worden in de twee andere beginselenwetten, namelijk de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden, en de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen.

onlosmakelijk aan verbonden. De benodigde gegevensuitwisseling met betrokken partijen zoals gemeenten, kan als aanvullende bepaling bij dit artikel worden opgenomen. Mogelijke suggesties als aanvulling op artikel 2, lid 2 Pbw zijn:

“Indien tijdens de tenuitvoerlegging blijkt dat essentiële voorwaarden ontbreken voor deelname aan het maatschappelijk leven na terugkeer van betrokkene in de maatschappij, wordt overlegd met het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar betrokkene ingezetene is dan wel overwegend verblijft.”

Of als alternatief:

“Onze Minister verwerkt persoonsgegevens over de betrokkene en verstrekt deze gegevens – voor zover dit noodzakelijk is ter voorbereiding van de terugkeer van de betrokkene in de maatschappij – aan de gemeente van terugkeer.”

Voortbouwend op deze nieuwe wettelijke bepaling kunnen vervolgens in de ministeriële regeling op grond van art. 3 lid 2 Pbw nadere regels gesteld worden over de reikwijdte en invulling van deze taken per domein.

- Breng de gegevensverwerkingen in het kader van re-integratieondersteuning onder het taakstellende beginsel van voorbereiding van de terugkeer in de maatschappij, door de betrokken partijen daarbij expliciet te benoemen (zie art. 2 lid 2 Penitentiaire beginselenwet).

De gemeentelijke taak bij re-integratiebegeleiding en daaraan verwant de gerichte aanpak die gehanteerd wordt, dient een uitdrukkelijke plaats te krijgen bij of krachtens sectorale wetgeving, waarbij onder andere gedacht zou kunnen worden aan de Participatiewet en de Jeugdwet, aangezien in de praktijk al veel (ex)gedetineerden onder de reikwijdte van dergelijke sectorale wetgeving vallen. Welke wetten op welke wijze voor een aanvulling in aanmerking komen zal moeten worden besloten in samenspraak tussen VenJ en BZK en met medewerking van de andere departementen die een beleidsverantwoordelijkheid hebben op onderdelen van de vijf basisvoorwaarden (tenminste SZW en VWS), en/of een beleidsverantwoordelijkheid hebben op de gerichte aanpakken die door gemeenten worden gehanteerd. Het uitdrukkelijk benoemen van deze taak vormt een solide basis voor de uitwisseling van de relevante informatie met DJI en andere ketenpartners.

- Geef de gemeentelijke taak bij re-integratiebegeleiding en gerichte aanpak een uitdrukkelijke plaats in sectorale wetgeving. Besluit in samenspraak tussen VenJ en BZK en met medewerking van inhoudelijk betrokken departementen (tenminste SZW en VWS) over de wetten die in aanmerking komen en de benodigde aanvulling.

Behalve voor de betreffende taken zelf is er ook een duidelijke wettelijke basis nodig voor de daarmee samenhangende gegevensverwerkingen, waaronder een expliciete uitzondering op het verbod op het verwerken van bijzondere persoonsgegevens. Dit kan worden aangepakt door allereerst een Privacy Impact Assessment uit te voeren. De uitkomsten daarvan kunnen gebruikt worden bij het creëren van de benodigde wettelijke basis voor gegevensverwerking, inclusief de bijbehorende waarborgen.

4.3 Te nemen stappen

Hieronder sommen we een aantal stappen op die de belangrijkste betrokken partijen de komende tijd hebben aangegeven te zullen gaan zetten, dan wel geadviseerd worden om te gaan zetten, om de aanbevelingen voor de korte en lange termijn te implementeren.

4.3.1 Korte termijn

- Algemeen
 - **Gemeenten** dienen hun processen onder de loep te nemen en uit te werken, waarbij aangetoond wordt dat de verwerkte gegevens nodig zijn voor de gestelde doelen, volgens de beginselen proportionaliteit en subsidiariteit.²³
 - **Gemeenten** en **DJI** zullen het knelpunt rond gegevensuitwisseling inbrengen in de Werkgroep voorbereiding Kaderwet gegevensuitwisseling in samenwerkingsverbanden, waarmee het appèl voor dergelijke wetgeving verstevigd wordt.
- Overeenkomst
 - De **VNG** en **DJI** worden geadviseerd een modelovereenkomst vast te stellen voor vrijwillige re-integratieactiviteiten.
- Toestemming
 - **Gemeenten** dienen uit te werken welke gegevensverwerkingen zich lenen voor het werken met toestemming.
 - De **VNG** wordt geadviseerd op basis daarvan een richtlijn op te stellen voor het werken met toestemming in het kader van re-integratie en gerichte aanpakken.
- Gemeentelijke regeling of besluit
 - **Gemeenten** dienen in een regeling of besluit vast te leggen:
 - welke activiteiten en gegevensverwerkingen zij uitvoeren c.q. wenselijk achten, met name waar deze gericht zijn op door de gemeente geprioriteerde doelgroepen;²⁴
 - onder de titel van welke toepasselijke wetgeving de gemeente deze activiteiten en gegevensverwerkingen uitvoert.²⁵
 - De **VNG** wordt geadviseerd op basis daarvan een modelregeling of -besluit opstellen.
- Publiekrechtelijke taken
 - **Gemeenten** kunnen het begin en eind detentie-gegeven dat op grond van het Bjsgr aan hen verstrekt zal worden, gebruiken voor het opschorten of continueren van maatschappelijke trajecten die worden aangeboden op basis van Participatiewet, Jeugdwet, Wet schuldhulpverlening of anderszins.
- Taakverdeling gemeente en DJI/PI
 - **Gemeenten** en **DJI** dienen in aanvulling op het Convenant uit 2014 een gezamenlijke visie vast te leggen die aansluit bij de actualiteit, over de

²³ Bijlage 1 bevat een handreiking daarvoor.

²⁴ Bijlage 2 biedt hiervoor een goed vertrekpunt, zij het dat deze focust op re-integratie sec.

²⁵ Het vastleggen van de gemaakte keuzes op het gebied van re-integratiebeleid en de onderbouwing daarbij staat los van wettelijke verruiming van de re-integratietaken. Het is echter goed denkbaar dat de gemeente de regeling zal willen aanpassen zodra er meer wettelijke ruimte voor haar rol in de re-integratieondersteuning ontstaat.

toekomstige samenwerking en waarin uitdrukkelijk aandacht wordt besteed aan de uitwisseling van informatie in het kader hiervan (rollen, taakafbakening, bevoegdheden, verantwoordelijkheden).

4.3.2 Lange termijn

- VenJ dient een juridische basis te creëren voor de samenwerking in het kader van de reïntegratie en de uitwisseling van informatie daaromtrent op basis van art. 2 lid 2 Penitentiaire beginselenwet.
- Geef de gemeentelijke taak bij re-integratiebegeleiding en gerichte aanpak een uitdrukkelijke plaats in sectorale wetgeving. Besluit in samenspraak tussen VenJ en BZK en met medewerking van inhoudelijk betrokken departementen (tenminste SZW en VWS) over de wetten die in aanmerking komen en de benodigde aanvulling.
- Met het oog op de verwerking van bijzondere gegevens in het kader van de reïntegratie van gedetineerden en het voorzien in een juridische basis hiervoor met passende waarborgen dient een Privacy Impact Assessment te worden uitgevoerd.

5. Verwijzingen

Autoriteit Persoonsgegevens, 25 feb. 2015. Reactie op ‘Verkenning kaderwet gegevensuitwisseling’. Document online: https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/brief_kaderwet_gegevensuitwisseling.pdf

Ministerie van Veiligheid en Justitie, 19 dec. 2014. Kamerbrief ‘Verkenning kaderwet gegevensuitwisseling’. Document online: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2014/12/20/tk-verkenning-kaderwet-gegevensuitwisseling>

Ministerie van Veiligheid en Justitie/ VNG, 2014. ‘Richting aan re-integratie’ (Convenant re-integratie van (ex-) gedetineerden). Document online (link onderaan pagina): <https://www.dji.nl/Onderwerpen/Volwassenen-in-detentie/Re-integratie-en-nazorg/convenant-re-integratie/index.aspx>

Ministerie van Veiligheid en Justitie/ VNG, 2014. ‘Richting aan re-integratie: In de praktijk’ (Handreiking convenant re-integratie van (ex-) gedetineerden). Document online (link onderaan pagina): <https://www.dji.nl/Onderwerpen/Volwassenen-in-detentie/Re-integratie-en-nazorg/convenant-re-integratie/index.aspx>

Bijlage 1

Doorlichten en herstructureren werkprocessen

Werkwijze bij gemeentelijke processen

1. Stel vast of de gemeente voldoende uit de voeten kan met de gegevensverwerkingen die in bijlage 2, tabel 1 wit zijn.

Zo ja, ga naar 3. Zo niet, ga naar 2.

2. Benoem concreet de gegevensverwerkingen die aanvullend nodig zijn, en koppel deze aan de gemeentelijke taakstelling zoals in gemeentelijk beleid is vastgelegd. Leg in samenspraak met een jurist door middel van beleidsregels vast dat de gemeente de betreffende gegevensverwerking nodig acht voor de tenuitvoerlegging van de gemeentelijke taakstelling. Ga verder met punt 3.

3. Leg de criteria voor verwerkingen bij doelgroepen met een gerichte aanpak gedetailleerd vast. Omschrijf daarbij het doel van de verwerking, de kenmerken van de doelgroep en de aard van de gegevensverwerking. Zorg dat duidelijk is welke instantie en welk persoon verantwoordelijk is voor de gegevens op elk moment in het verwerkingsproces. Als er bewerkers zijn in het proces (derden die ten behoeve van de verantwoordelijke gegevens verwerken), leg de verantwoordelijkheden dan vast in een bewerkersovereenkomst. Laat door de gemeentelijk verantwoordelijke een PIA uitvoeren waarmee privacyrisico's worden bepaald, neem de maatregelen die op grond daarvan nodig blijken en evalueer op regelmatige basis deze risico's.²⁶

4. Zorg voor een geautomatiseerd proces voor de benodigde interne gegevenschecks. Deze gegevenschecks moeten zodanig worden ingericht dat er geen andere informatie wordt opgehaald dan alleen het feit of iemand binnen de (specifiek gedefinieerde) doelgroep valt en wie benaderd kan worden als dossierverantwoordelijke/ behandelaar. De definitie van de doelgroep dient samen met de betrokken ketenpartner(s) te zijn vastgesteld. Op basis van dit gegeven kan zonodig een opgelegde persoonsgebonden aanpak, bestaande uit verwerking van nadere gegevens door gemeente en/of interventies door ketenpartners, in werking treden. Leg vast welke contactpersonen en contactmogelijkheden van ketenpartners benut kunnen worden. Let daarbij op voldoende beveiliging van het berichtenverkeer.

5. Stel DJI en/of PI'en op de hoogte van de activiteiten (blauw gemarkeerd in tabel 2) die de gemeente uitvoert en de voorwaarden die daarbij gelden, zodat de juiste verwachtingen bestaan.

Werkwijze bij processen PI

1. Stel vast of de PI voldoende gegevens en middelen heeft om de genoemde activiteiten in bijlage 2, tabel 2 op verantwoorde wijze uit te voeren.

Zo ja, ga naar 3. Zo niet, ga naar 2.

2. Leg per benodigde actie concreet vast welk tekort aan gegevens en/of middelen er is, escaleer de melding, en informeer betrokken gemeenten over de bestaande beperkingen in de taakuitvoering. Houd hen op de hoogte van de duur van de beperkingen.

3. Leg vast of, wanneer en welke gegevens van de gedetineerde nodig zijn bij het bieden van facultatieve ondersteuning. Dit is het geval als DJI/PI (al dan niet in samenwerking met het RIC) naast het ter beschikking stellen van communicatiemiddelen en het geven van cursussen/voorlichting, ook actief

²⁶ De PIA geldt als aanbeveling. Met ingang van 25 mei 2018 is de Europese privacyverordening (AVG) van toepassing, daarin wordt de PIA bij verwerkingen van persoonsgegevens verplicht gesteld.

ondersteuning biedt bij de uitvoering van activiteiten. Leg het proces vast waarbij door of namens DJI/PI persoonsgegevens van gedetineerden worden verwerkt, en wijs een verantwoordelijke aan binnen de PI die toeziet op juiste uitvoering daarvan.

4. Leg vast welke gegevens met betrekking tot de gedetineerde op welk moment worden verstrekt aan ketenpartners en met welk doel. Leg vast welke contactpersonen er zijn en welke contactmogelijkheden van ketenpartners daarbij benut worden. Let daarbij op voldoende beveiliging van het berichtenverkeer. Leg dit proces vast en wijs een verantwoordelijke aan binnen de PI die toeziet op juiste uitvoering daarvan.

5. Stel modelcontracten op om af te sluiten met de gedetineerde, waarbij alle mogelijke vrijwillige re-integratiebegeleiding waarbij de PI persoonsgegevens van de gedetineerde moet verwerken (daaronder valt o.a. inzien en verstrekken aan derden) staan benoemd, met een beschrijving van het specifieke doel van de verwerking, de aard van de verwerking en een beschrijving van het verwerkingsproces. Per verwerking die nodig is voor het leveren van vrijwillige re-integratiebegeleiding, dient een contractuele overeenstemming te zijn.

6. Als er bewerkers zijn in een proces (derden die ten behoeve van de verantwoordelijke gegevens verwerken), leg de verantwoordelijkheden dan vast in een bewerkersovereenkomst. Laat door de verantwoordelijke binnen de PI een PIA uitvoeren waarmee privacyrisico's worden bepaald, en evalueer op regelmatige basis deze risico's.²⁷

²⁷ De PIA geldt als aanbeveling. Met ingang van 25 mei 2018 is de Europese privacyverordening (AVG) van toepassing, daarin wordt de PIA bij verwerkingen van persoonsgegevens verplicht gesteld.

Bijlage 2

Gegevensverwerking en activiteiten re-integratie

Toelichting overzicht

De aanpak van gemeenten rond detentie en terugkeer is per gemeente verschillend. Sommige gemeenten stellen zich terughoudend op ten aanzien van gegevensverwerkingen, terwijl andere hierin actiever zijn. De onduidelijkheid die er in de huidige situatie bestaat over de wettelijke basis van de gegevensverwerkingen is overigens een belangrijke reden dat sommige gemeenten zich terughoudend opstellen. Dit hoeft dus niet te betekenen dat er bij deze gemeenten geen behoefte is aan ruimere gegevensverwerkingen. We beschrijven hieronder het proces waarbij volledig gebruik wordt gemaakt van informatie-uitwisseling via DPAN. Op deze manier worden mogelijke knelpunten tussen de praktijk van gegevensverwerkingen en de benodigde wettelijke basis daarvoor goed in beeld gebracht. Dit doen we in de eerste plaats door ons af te vragen of een concreet en gerechtvaardigd doel met een gegevensverwerking gediend wordt, en vervolgens of de aard en omvang van de gegevensverwerking goed aansluit op dat doel (in Tabel 1 aangegeven met resp. blauwe en gele markeringsen). Dat is voor iedere verwerking van persoonsgegevens een basisvereiste. In de tweede plaats geven we in de tabel aan voor welke gegevensverwerkingen een wettelijke basis aanwezig is en voor welke gegevensverwerkingen de wettelijke (vooralsnog) afwezig is.

In de voorgestelde werkwijze voor de doorlichting en herstructurering van verwerkingsprocessen in bijlage 1 benoemen we welke mogelijke acties er op korte termijn door gemeente of door DJI/PI ondernomen kunnen worden om onrechtmatigheid en kans op sancties van de Autoriteit Persoonsgegevens te minimaliseren. Daarmee wordt nadrukkelijk geen wettelijke basis voor de verwerking gecreëerd, maar wel wordt voldaan aan het basisvereiste voor iedere verwerking van het hebben van een concreet doel en het verwerken van niet meer gegevens dan nodig voor dat doel. In onderhavig rapport ([hfdst. 3.3](#)) wordt nader ingegaan op de wettelijke basis die noodzakelijk is om gemeenten in staat te stellen de door hen gewenste werkzaamheden rond re-integratie uit te voeren.

Procesbeschrijving

De huidige samenwerking tussen gemeenten en DJI start op het moment dat een gedetineerde bij een PI binnenkomt. De PI verstuurt hiervan binnen twee dagen bericht aan de gemeente van herkomst (‘eerstedagsmelding’). Na de eerstedagsmelding gaat de gemeente aan de slag om informatie m.b.t. de gedetineerde in DPAN in te vullen, waarbij op vaste vragen antwoord wordt gegeven door het raadplegen van informatiesystemen en ketenpartners. In DPAN komen de volgende aandachtsgebieden aan bod:

- Veiligheidshuis/reclassering (behorend tot doelgroep? / betrokkenheid);
- ID-bewijs;
- inkomen/werk/dagbesteding;
- schulden;
- huisvesting/onderdak;
- zorg;

Deze informatie wordt beschikbaar gesteld aan de casemanager van de PI via DPAN. De casemanager voert in de regel twee tot vier weken na binnenkomst van de gedetineerde een

intakegesprek met hem of haar²⁸ en vult op basis van dit gesprek ook een vragenlijst in (in praktijk blijkt dat de PI niet altijd een intakegesprek voert, daarnaast kan het zijn dat gemeenten ook graag de gedetineerden willen benaderen die minder dan vier weken gedetineerd zijn. Om beide redenen komt het voor dat de gemeente zelf naar de PI gaat om het intakegesprek te voeren). Dit resulteert in een document met zowel informatie vanuit de gemeente als aanvullende informatie uit het intakegesprek, die de gemeente niet vooraf met de voor haar beschikbare informatie kon beantwoorden. De aangevulde informatie wordt – op voorwaarde dat een intakegesprek gehouden is - na afloop van het gesprek door de casemanager retour aan de gemeente gestuurd.

De gemeentelijk contactpersoon (coördinator, regisseur) stelt op basis van het ingevulde basisdocument vast welke interventies er nodig zijn om tegemoet te komen aan de gebleken problematiek. Afspraken over de uitvoering daarvan worden vervolgens met de casemanager PI gemaakt en vastgelegd in een nazorgplan. Tegelijkertijd maakt de casemanager een D&R (detentie en re-integratie)-plan dat gericht is op de interne activiteiten tijdens detentie en het verloop van de detentie. Tijdens de detentieperiode informeert de casemanager PI de gemeente via mail en/of DPAN welke interventies en re-integratie-activiteiten er plaatsvinden, en over het detentieverloop en de geplande fasering (einddatum, meer vrijheden/Penitentiair programma²⁹ (PP)/Vervroegde invrijheidsstelling (VI), etc.).

Tijdens detentie zoekt coördinator/regisseur gemeente (van herkomst) contact met ketenpartners die bij bovenstaande aandachtsgebieden een rol spelen, om hen input te laten leveren voor een plan van aanpak waarin de benodigde interventies worden beschreven (‘nazorgplan’). In dit plan van aanpak is ook aandacht voor eventueel lopende trajecten. Daarnaast bepaalt de gemeentelijk coördinator of de casus in aanmerking komt voor een themaoverleg van het Veiligheidshuis. Zodra de einddatum van de detentie bekend is, wordt daarvan melding gemaakt door de casemanager PI aan de gemeente van herkomst of eventueel aan de gemeente van hervestiging.

Gegevensverwerkingen en activiteiten

Alle concrete acties (gegevensverwerkingen en activiteiten) die zoal vanuit re-integratiebegeleiding worden uitgevoerd zijn in onderstaande tabellen opgenomen. Daarbij worden ook enkele acties benoemd die niet de huidige praktijk vormen maar die volgens betrokkenen wenselijk zouden zijn. Alle weergegeven verwerkingen en activiteiten zijn in beginsel doelgericht en op maat (proportioneel), en zijn daarom verdedigbaar, omdat het vereisten zijn om specifieke gemeentelijke doelen mee te bereiken. Deze verwerkingen en activiteiten zijn op dit moment *niet* allemaal wettelijk geborgd (uitzondering geldt o.a. voor bepaalde acties m.b.t. de bestaande doelgroep uit de Participatiewet), maar wel proportioneel bij een duidelijk geformuleerd doel. Gemeenten hebben daarmee een ‘goed verhaal’ richting bijv. de Autoriteit Persoonsgegevens. Daarbij zal verwezen kunnen worden naar lopende verzoeken voor wetswijzigingen (naar aanleiding van de aanbevelingen die gedaan zullen worden)³⁰.

In onderstaande tabel zijn alleen de voorkomende *gegevensverwerkingen* opgenomen, waarbij de wettelijke basis die er is, wordt benoemd. Aan dit schema kunnen concreet de problemen worden ontleend die er zijn door gebrek aan wettelijke basis. In tabel 2 daaronder zijn alle *activiteiten* schematisch weergegeven.

²⁸ Alleen bij detentie langer dan vier weken.

²⁹ Eindfase van detentie waarbij een gedetineerde in het kader van re-integratie in principe thuis woont onder elektronisch toezicht en begeleid door reclassering, voor een periode van maximaal 12 maanden

³⁰ Een kanttekening is dat de mogelijkheid bestaat dat wetswijzigingen om e.e.a. wettelijk te borgen er niet komen. Gemeenten zullen in dat geval zeer terughoudend moeten worden met standaard uitgevoerde gegevensverwerkingen.

Tabel 1: Gegevensverwerkingen bij re-integratiebegeleiding

Legenda:

wit= voldoet aan beginselen gegevensverwerking;

geel= door taskforce gewenst, echter aard van verwerking (welke gegevens worden verwerkt) dient te worden verhelderd;

blauw= criteria (naar welke profiel wordt gezocht) dienen te worden verhelderd

Categorie	Omschrijving	In welk geval uitgevoerd?	Wie voert uit?	Juridische basis?
Veiligheidshuis/ Reclassering	Controleren op doelgroep voor gerichte aanpak bij aanvang detentie	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig. <i>Let op: gevoelige persoonsgegevens!</i>
	In geval van top x: Top x-regievoerder gemeente inseinen bij ingang detentie (nadere behandeling vanuit Veiligheidshuis)	Bij doelgroep onvrijw	Gemeente	Niet aanwezig. <i>Let op: gevoelige persoonsgegevens!</i>
	In geval van betrokkenheid reclassering melding maken aan gemeente (ja/nee bericht)	Standaard	DJI/PI	Niet aanwezig. <i>Let op: gevoelige persoonsgegevens!</i>
<i>Gemeentelijke deelname aan een casusgericht overleg is alleen verdedigbaar als nut van deelname specifiek is onderbouwd</i>	Voeren van themaoverleggen Veiligheidshuis mbt relevante casussen gericht op typen gedetineerden	Bij doelgroep onvrijw	Gemeente	Niet aanwezig. <i>Let op: gevoelige persoonsgegevens!</i> Huidige oplossingsrichting gem A'dam/ R'dam: Gedeelde wettelijke onderbouwing bij elk van de deelnemers aan overleg: Participatiewet; Wmo; Gemeentewet (art. 172; openbare orde); Jeugdwet
ID-bewijs	Na binnenkomst wordt een BRP-check gedaan op aanwezigheid geldig ID-bewijs	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig
Faciliteren onderdak	Bij binnenkomst screenen van iedere gedetineerde op onderdak	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig

Categorie	Omschrijving	In welk geval uitgevoerd?	Wie voert uit?	Juridische basis?
	Controle op huurschuld als vereiste voor doorbetalen huur	Bij doelgroep vrijw	Gemeente	Vloeit voort uit taakuitoefening conform Participatiewet, aangevuld met vast te stellen gemeentelijke beleidsregels m.b.t. toekenning bijzondere bijstand (Participatiewet art. 16:1).
Verkrijgen inkomen & werk of dagbesteding	Arbeidssituatie en evt lopende re-integratietrajecten worden bij binnenkomst in kaart gebracht	Standaard	Gemeente	Participatiewet: mogelijke wettelijke basis in geval van personen met uitkering. Basis voor algemene check: Niet aanwezig.
	Wijze van inkomstenvergarig wordt bij binnenkomst in kaart gebracht	Standaard	Gemeente	Participatiewet: mogelijke wettelijke basis in geval van personen met uitkering. Basis voor algemene check: Niet aanwezig.
	Controle op toekenning uitkering voor legitimeren van verstrekken voorschot	Bij doelgroep vrijw	Gemeente	Participatiewet: wettelijke basis in geval van personen met uitkering.
Aanpakken van schulden	In geval van aanwezigheid schuld bij CJIB melding maken aan DJI (ja/nee bericht?)	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig
	In geval van bekendheid bij gemeentelijke schuldhelpverlening melding maken aan DJI (ja/nee bericht)	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig
Bieden van toegang tot zorg	Screenen van gedetineerden bij binnenkomst op zorgvragen	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig. <i>Let op: bijzondere persoonsgegevens</i>
	Bij bestaande zorg die blijkt uit intakegesprek informeren van betrokken zorgpartners over detentie <u>na schriftelijke toestemming</u>	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI	Vloeit voort uit taakuitoefening conform Penitentiaire Beginselenwet Let op: bijzondere persoonsgegevens

Categorie	Omschrijving	In welk geval uitgevoerd?	Wie voert uit?	Juridische basis?
	<u>gedetineerde</u>			
	Screenen van gedetineerden op bepaald risicoprofiel bij GGZ	Standaard	Gemeente	Niet aanwezig. <i>Let op: bijzondere persoonsgegevens!</i>
	Controle op geregistreerde gevallen van besmettingen tbc e.a. ziektes (conform Wet publieke gezondheid) bij GGD	Standaard	Gemeente	Op grond van Wet publieke gezondheid
	Bij voldoen aan risicoprofiel besmettelijke ziektes (conform Wet publieke gezondheid) melden aan GGD (GGD komt langs voor gerichte controle)	Bij doelgroep onvrijw	DJI/PI	Op grond van Wet publieke gezondheid
	Controle op ingeschreven kinderen	Standaard	Gemeente	Op grond van Jeugdwet
Algemeen	Eerstedagsmelding PI aan gemeente	Standaard	DJI/PI	Op grond van Amvb bij Bjsj, wijzigingstraject loopt. Wordt verwacht in voorjaar 2017.
	Laatstedagsmelding PI aan gemeentelijke diensten en ketenpartners, zodra einddatum bekend is	Standaard	DJI/PI	In toekomst: op grond van Amvb bij Wjsg, wijzigingstraject loopt. Wordt verwacht in voorjaar 2017.
<i>Afstemming kan in bepaalde gevallen legitiem zijn, maar aard en doel ervan dienen daarvoor specifiek onderbouwd te worden</i>	Afstemming tussen PI en gemeente over afspraken m.b.t. benodigde interventies ten aanzien van de vijf basisvoorwaarden (zoals bepaald door de gemeente)	Standaard	Gemeente en DJI/PI	Afhankelijk van grondslag voor onderliggende activiteiten. <i>Let op: bevat bijzondere persoonsgegevens!</i>
<i>Afstemming kan in bepaalde gevallen legitiem zijn, maar aard</i>	Afstemming met ketenpartners/ gemeentelijke diensten/	Standaard	Gemeente	Afhankelijk van grondslag voor onderliggende activiteiten. <i>Let op: bevat bijzondere</i>

Categorie	Omschrijving	In welk geval uitgevoerd?	Wie voert uit?	Juridische basis?
<i>en doel ervan dienen daarvoor specifiek onderbouwd te worden</i>	reclassering (indien betrokken) over invulling nazorgplan met aandacht voor zowel lopende als op te starten trajecten			<i>persoonsgegevens!</i>

Tabel 2: Activiteiten behorend bij re-integratiebegeleiding			
Categorie	Omschrijving	In welk geval uitgevoerd?	Wie voert uit? ³¹
Algemeen	Intakegesprek voeren met gedetineerden tussen 2 en 4 weken na binnenkomst, om informatie in te winnen over de situatie ten aanzien van alle vijf basisvoorwaarden	Bij doelgroep onvrijw (doelgroep is gedetineerden >4 wkn, gebeurt echter niet altijd vanwege beperkte capaciteit PI)	DJI/PI
ID-bewijs	Als bij screening blijkt dat geen ID-bewijs aanwezig is onderneemt casemanager actie om ID-bewijs aan te vragen bij gemeente	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Ondersteunende middelen bieden bij aanvraag ID-bewijs	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Gemeentambtenaren bezoeken PI/RIC voor aanvraag en uitreiking ID-bewijs aan inwoners (praktijk Utrecht)	Bij doelgroep vrijw	Gemeente
Faciliteren onderdak	Afstemmen met gedetineerde over woonsituatie en eventueel verzoek doen aan gemeente voor tijdelijk doorbetalen huur aan verhuurder	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Tijdelijk doorbetalen huur aan verhuurder indien vanuit gemeentebestuur gerechtvaardigd	Bij doelgroep vrijw	Gemeente

³¹ In praktijk neemt gemeente soms taken op zich die in dit schema aan DJI/PI zijn toegewezen. Dit komt voor als blijkt dat de PI onvoldoende capaciteit heeft om de intakegesprekken (tijdig) te voeren of om de genoemde faciliteiten en begeleiding daarbij aan te bieden, en het gebeurt daarnaast ook in gemeenten die doelbewust gedetineerden die korter dan 4 weken vastzitten willen benaderen.

	Begeleiding aanbieden op basis van indicatie casemanager of RIC bij aanmelden maatschappelijke opvang/ nachtopvang	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Gedetineerde faciliteren bij het inschrijven als woningzoekende in bepaalde gemeente	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
Verkrijgen inkomen & werk of dagbesteding	Gedetineerde faciliteren bij het vinden van passende arbeid, zonodig met opleidingen en vaardighedentraining, evt ism met UWV	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Faciliteren gedetineerde bij zonodig aanvragen uitkering	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	In afwachting van eventuele uitkering verstrekken van een voorschot	Bij doelgroep vrijw	Gemeente
Aanpakken van schulden	Informerend en faciliteren bij 'werken aan schuldenproblematiek'	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Faciliteren bij aanvragen schuldhulpverlening	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
Bieden van toegang tot zorg	Controle door medische dienst PI op risicoprofiel besmettelijke ziektes (tbc e.a., conform Wet publieke gezondheid)	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI
	Faciliteren bij opschorten zorgverzekering	Bij doelgroep vrijw	DJI/PI

